

HARVARD OG OXFORD: ET KIG GENNEM NØGLEHULLET

HVEM DRØMMER IKKE OM AT SKYDE GENVEJ TIL VERDENSKLASSE OG OPNÅ DEN SAMME STATUS SOM OXFORD OG HARVARD? NY BOG GÅR TÆT PÅ DE TO PRESTIGEUNIVERSITETERES MAGT OG INDFLYDELSE.

* Tilsammen er de mere end 1.200 år gamle. De indgyder respekt, beundring og misundelse. University of Oxford og Harvard University hører til den mest eksklusive liga af prestigeuniversiteter. På de fleste internationale ranglister ligger Harvard nummer 1 og Oxford nummer 3-5. Men hvad gør Harvard og Oxford rigtigt, siden de kan tiltrække de klogeste hoveder fra hele verden? Befinder de sig i en klasse for sig, eller kan de noget, som danske universiteter og studerende kan lære af?

Asterisk har mødt Helle Plauborg, forskningsassistent ved Danmarks Pædagogiske Universitet og udviklingskonsulent ved KLEO/CVU København & Nordsjælland. Sammen med Lise Aagaard Rasmussen og Simon Anthony Rolls har hun skrevet bogen 'Billeder på normativ autoritet – en undersøgelse af prestigeuniversiteters indflydelse, som netop er udkommet. I forbindelse med udarbejdelsen af bogen besøgte de tre forfattere Oxford og Harvard og interviewede en række forskere og studerende.

PASSE, PLEJE OG PRESSE

På Oxford og Harvard findes der sandsynligvis kommende ministre, præsidenter og nobelpristagere blandt de studerende. Institutionernes 'human resources' fejler med andre ord ikke noget. Men hvordan er pædagogikken? Helle Plauborg blev overrasket over, hvor dygtige Harvard og Oxford er til at kombinere skyhøje krav med udstrakt støtte.

"De er gode til at passe, pleje – og presse deres studerende. De studerende fortalte os, at miljøet var hårdt og konkurrencepræget, og de skulle hele tiden yde deres bedste. Og ofte var det alligevel ikke nok. Men samtidig er man på de to universiteter gode til at fortælle de studerende, at de er særligt udvalgte, og at de studerer et helt specielt sted," siger Helle Plauborg, der bemærkede, at høje krav kombineres med en udstrakt personlig betjening af de studerende.

Det giver nemlig point på universitetsrangeringene, at de studerende gennemfører til tiden. På Harvard har de derfor en skare af vejledere og psykologer ansat til at rådgive om karrierevalg og hjælpe studerende, der er gået i stå med studierne.

"På Oxford har man en personlig tutor, der holder øje og uddeler advarsler, hvis man ikke afleverer sine opgaver til tiden. Det er mit indtryk, at det, at der bliver holdt øje med de studerende, fører til en slags selvregulering, og det er derfor yderst

sjældent, at det får egentlige konsekvenser. På Københavns Universitet, DPU og senest RUC, hvor jeg har læst, har jeg ikke oplevet den samme fokuserede opmærksomhed. Man er en anonym del af en uddannelse," siger Helle Plauborg, der ikke mødte nogen studerende, der efterlyste mere tid til refleksion og derfor gerne ville overskride den normerede studietid.

"De studerende, vi talte med, som ønskede mere tid, gjorde det, fordi de gerne ville være mere sammen med kærester eller dyrke deres fritidsinteresser".

Ø-FORNEMMELSE

Også når det gælder institutionaliseringen af studerende, skiller Oxford og Harvard sig ud i forhold til danske uddannelsessteder. Begge steder bor de studerende på universitetsområdet, og dermed danner universiteterne rammen om en stor del af de studerendes faglige og sociale liv – og det er et liv, som er styret af strikse normer og en række oldgamle traditioner.

På Oxford går nye studerende for eksempel rundt i Oxford by og reciterer nøje indstuderede latinske remser iført deres sorte kapper. De studerende har dagligt mulighed for at indtage deres aftensmåltid – naturligvis iført kappen – til højborgs sammen med universitetets professorer. Folk, der har set Harry Potter (som i øvrigt er optaget on location i Oxford), vil ikke genkende til situationen.

Helle Plauborg siger, at hun ikke mødte nogen, hverken studerende eller undervisere, der kunne forklare, hvorfor traditionerne fortsat blev vedligeholdt.

"De studerende gjorde en del grin med ritualerne, fordi de syntes, det var for meget skuespil. En af de studerende sagde, at han havde en slags island-feeling af at læse på universitetet, fordi han følte sig afsondret fra verden uden for universitetets mure. En anden fortalte, at institutionaliseringen var så voldsom, at han følte sig immerseret, neddyppet, i universitetet. Der er kun én korrekt måde at være på, og den er man tvunget til at følge for at holde det ud."

UDSTRAKT OPMÆRKSOMHED

Pædagogikken på University of Oxford er baseret på idéen om liberal education, det vil sig en dannelsestænkning udsprunget af oplysningstidens idealer. Undervisningen af undergraduates på Oxford er en blanding af forelæsninger og tutorials, →

"Normativ autoritet er mere end simpel magt, det er en myndighed, man i høj grad gives gennem andres anerkendelse."

hvor 1-4 studerende sidder med en professor en gang om ugen. Det betyder, at de studerende får en tæt relation til professoren, der hjælper med at guide den studerende.

"Der er nærmest ingen grænser for, hvor meget opmærksomhed man får, hvis man ønsker det. Hvis en studerende har behov for at skifte tutor, fordi den studerendes faglige interesser eksempelvis har ændret sig, får man en anden professor med en faglig profil, der svarer til ens ønsker. På Oxford lægger man meget vægt på at give alle studerende den bedste undervisning – også nye studerende," siger Helle Plauborg.

RIG OG FORSKNINGSTUNG

Mens Oxford Universitet er kendt for sin excellente undervisning, tiltrækker det stenrige private Harvard University (29 milliarder dollar i egenkapital) studerende gennem sin forskning.

"De undergraduate studerende, vi talte med, lagde stor vægt på, at de gik på et universitet, hvor nogle af verdens førende forskere arbejdede – men de fortalte også, at de ikke havde været så meget i kontakt med dem endnu. Forklaringen er, at på Harvard bliver de studerende først for alvor interessante, når de har taget deres bachelorgrad og kan bidrage med publikationer og varetage undervisning af undergraduates."

I det hele taget gør Harvard sammenlignet med Oxford mindre ud af undervisningen af undergraduates. Det betyder nu ikke, at undervisningen de første år foregår på et lavt niveau. Tværtimod.

Helle Plauborg fik, i modsætning til på Oxford, lov til at følge en lektion på Harvard, en psykologitime med 2. årsstuderende, der skulle diskutere Jean Piaget.

"De 14 studerende var væsentligt bedre forberedte end de studerende ved nogle af de lektioner, jeg har været til. En kinesisk studerende på højst 20 år gav en 25 minutters præsentation af Jean Piagets kognitionsteori. Og selv om han kun gik på 2. år, var jeg imponeret over, at han var så god til at gå bag om teorien. Det var tydeligt, at alle studerende var lige så godt forberedte som oplægsholderen – og de var ikke bange for at forholde sig kritisk til stoffet. I Danmark er det typisk underviseren, der præsenterer kritikken af teorierne, mens de studerende først begynder at diskutere under gruppearbejdet. Jeg tror, mange studerende i Danmark ikke føler sig i stand til at stille sig op og kritisere store, velkendte teorier, men på Harvard har de ikke den ydmyghed. Uden at være arrogante var de overbeviste om, at de kunne give kvalificeret kritik af Piaget – og de gjorde det på en måde, så det var interessant for de andre at høre på. De vidste, at de var særligt fagligt kompetente," fortæller Helle Plauborg.

FLOT UDEFRA

Under besøgene bemærkede Helle Plauborg også, at det lykkes at skabe excellent forskning og undervisning på både Oxford og

Harvard, selv om bygningerne, når man først kommer indenfor, absolut ikke er prangende.

"Når man befinder sig på udearealerne i Oxford og på Harvard, får man en fornemmelse af, at bag murene i de gamle bygninger bliver drømme til virkelighed. En hær af gartnere sørger for, at græsset er tætklippet, og blomsterne står rigtigt. Men når man kommer indenfor, er vandrørene rustne, lokalerne er nedslidte og møblerne gamle. Der findes selvfølgelig flotte auditorier, prægtige sale og biblioteker, men mange af lokalerne er faktisk ikke særlig fashionable." For eksempel sad de 14 studerende fra Piagetlektionen rundt om et bord i et dårligt oplyst lokale på 20 kvadratmeter.

H-BOMBEN

I bogen om prestigeuniversiteterne definerer forfatterne 'normativ autoritet' som den indflydelse, prestigeuniversiteterne har – og får tildelt – af deres omverden. "Normativ autoritet er mere end simpel magt, det er en myndighed, man i høj grad gives gennem andres anerkendelse. Ordet autoritet anvendes for at understrege, at universiteternes position opretholdes og legitimeres af andre institutioners og det omgivende samfunds accept af deres værdier."

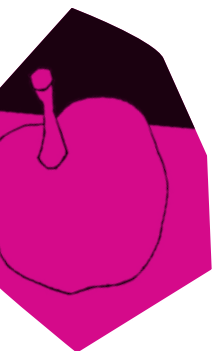
Hvordan Harvard-studerende konkret oplever omverdens respekt og beundring, forklarer de med begrebet 'the H-bomb'. "The H-bomb er opstået, fordi det er så værdiladet at fortælle, at man er Harvard-studerende, at det svarer til at smide en brintbombe midt i en samtale. Af deres omverden blev de studerende hele tiden mindet om, at de læste et særligt sted, men som mennesker følte de sig ikke som noget specielt – og de ønskede heller ikke at blive behandlet som sådan. For eksempel talte vi med en studerende, som ofte prøvede at undgå at fortælle, at hun læste på Harvard. Når hun blev spurgt om, hvad hun lavede, plejede hun at svare. "Jeg er studerende". "Hvor læser du henne?", "I Boston". "Hvor I Boston?", "I Cambridge". "Hvilket uddannelsessted i Cambridge?", "Harvard"... Hvorefter samtalepartneren konkluderede, at så måtte den studerende være meget klog eller være ude på at blære sig".

PROFESSIONELLE BROBYGGERE

I en tid, hvor alle efterlyser verdensklasse i uddannelsessystemet, er det oplagte spørgsmål, om danske universiteter kan lære noget af Oxford og Harvard. Er der idéer til at gøre universiteterne i Danmark bedre? Eller befinder prestigeuniversiteterne sig i en helt anden liga med et andet rekrutteringsgrundlag, historie, økonomi og position?

Tager man campustankegangen og den stærke institutionalisering, er det ifølge Helle Plauborg urealistisk at forestille sig, at man kan institutionalisere danske universitetsstuderende efter samme skabelon. "Studerende i Danmark er ældre, når de påbegynder studierne. De har deres egen bolig, og universitetet danner derfor ikke på samme måde rammen om deres liv. Det er måske også en af grundene til, at der ikke er så mange traditioner på danske universiteter."

Til gengæld har Oxford og Harvard et forspring, når det gælder om at bygge bro til arbejdsmarkedet og hjælpe de studerende med at klargøre, hvilke kompetencer de har at tilbyde

arbejdsgiverne. "Studerende fra Harvard og Oxford er naturligvis efterspurgt på arbejdsmarkedet, men universiteternes gode netværk af tidligere studerende betyder, at de færdiguddannede kandidater forbedrer deres muligheder for at få det bedste mulige job – og ikke bare den stilling, der tilfældigvis byder sig. På Oxford og Harvard er de meget opmærksomme på, at deres kandidater tegner universitetet udadtil, og derfor er det vigtigt, at de får den bedste tænkelige start på arbejdsmarkedet. Det tror jeg godt, man kan tænke mere over i en dansk sammenhæng, hvor institutionerne ikke følger op på de studerende, efter specialet er skrevet og den sidste STÅ hentet hjem," siger Helle Plauborg.

ET SPØRGSMÅL OM RESSOURCER

Også den mere personlige undervisning, kan måske inspirere danske universitetsmiljøer.

"I Danmark er der mange store forelæsninger, og som studerende har man ofte ikke særlig meget kontakt til sin vejleder. Mange studerende føler sig oversete, fordi de sidder derhjemme og læser på noget stof, som de måske ikke forstår. Universitetets holdning er ofte, at det er de studerendes egen hovedpine. Og fra politisk side er signalet til de studerende, at de bliver skåret i SU, hvis de ikke gør sig færdige til tiden. Som studerende bliver det let oplevet som om, man er overladt til sig selv og ikke får positiv opmærksomhed nogen steder", siger Helle Plauborg og tilføjer, at det selvfølgelig også er et spørgsmål om ressourcer.

Det er ikke muligt at lave sammenligninger af, hvor mange penge universiteterne i Oxford, Harvard og i Danmark bruger på undervisning af de studerende. Men mens danske universiteter i gennemsnit får mellem 13.000 og 42.000 kroner af staten per årsværk, koster det årligt 211.000 kroner at være undergraduate på Harvard. ■

Af Jakob Albrecht
jaal@dpu.dk

HELLE PLAUBORG

Helle Plauborg, cand.mag i pædagogik og socialvidenskab. Udviklingskonsulent i KLEO/CVU København & Nordsjælland og forskningsassistent ved Danmarks Pædagogiske Universitet.

HARVARD OG OXFORD: SÅDAN FORSVARER DE PRESTIGEN

* I en tid, hvor autoriteter udfordres, hvor viden er relativ, og førertrøjer kun er til låns – hvordan forsvarer to af verdens topuniversiteter, Harvard og Oxford, deres autoritet som forbillede? Det er emnet for bogen 'Billeder på normativ autoritet' fra Forlaget CVU København & Nordsjælland, KLEO.

Bogen er den første af sin slags ved at gå tæt på den autoritet og indflydelse, to af verdens førende universitetsinstitutioner har, og deres tiltrækningskraft på for eksempel potentielle studerende. Af bogen fremgår det, at underviserne på Oxford og Harvard ofte selv er uddannet på prestigeuniversiteter. De to universiteters gamle studerende sidder solidt på topposterne i universitetsverden, politik og erhvervsliv. Det er med til at skabe en selvforstærkende proces, hvor prestigeuniversiteterne bliver de andre universiteters forbilleder, fordi de tiltrækker og uddanner de bedste folk.

Indflydelsen gør sig også gældende i tildelingen af offentlige forskningsbevillinger. For eksempel udgjorde medlemmer fra prestigeuniversiteter, herunder Oxford, over 50 procent af pladserne i det offentlige råd, der vurderer kvaliteten af engelsk forskning. Evalueringerne danner udgangspunkt for finansieringen. Ifølge Hele Plauborg betyder rådets anbefalinger, at 68 procent af midlerne går til prestigeuniversiteterne.

Harvard Universitet fastholder sin førerposition gennem en solid økonomi skabt på kolossale bidrag fra sponsorer og tidligere studerende. Der findes ikke mange bygninger på campus, som ikke er opkaldt efter en donor. På Harvard kalder de selv universitetet for "one big business". I alt har Harvard 200 ansatte alene til fundraising.

For Oxford kommer truslen især fra rige, private amerikanske universiteter som Harvard, Stanford, Columbia, Yale og Berkeley, der har midler til at rekruttere de bedste forskere og undervisere. Som offentlig institution har Oxford færre penge, men gennem lobbyisme fra prestigeuniversiteterne er det de senere år lykkedes de engelske universiteter at få lov til at indkræve højere 'tuition fees' end tidligere, men der er fortsat et loft. For Harvard er den slags småproblemer, fordi man kan sætte brugerbetalingen efter efterspørgslen – og den er høj. ■

